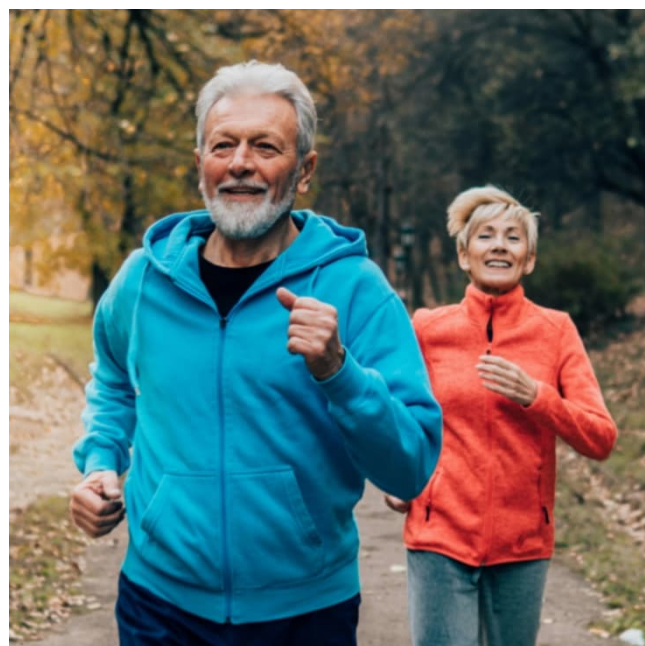

Gezondheid in Kaart 2022

Kernboodschappen Westvoorne

Leeswijzer

Hieronder staan de kernboodschappen voor gemeente Westvoorne. Het is een samenvatting van de belangrijkste gezondheidsuitkomsten uit de meest recente Gezondheidsmonitors kinderen, jongeren en volwassenen en ouderen. Er is gekozen voor thematische kernboodschappen in overeenstemming met de indeling van het dashboard van Gezondheid in Kaart. Voor de leesbaarheid wordt in de tekst voor het aanduiden van leeftijdsgroepen de onderstaande de termen gebruikt:

- **Kinderen** 0 t/m 11 jaar
- **Jongeren** klas 2 en 4 voortgezet onderwijs
- **Jongvolwassenen** 18 t/m 23 jaar
- **Volwassenen** 18 t/m 64 jaar
- **Ouderen** 65 jaar en ouder

Als er over een afwijkende leeftijdsgroep wordt gerapporteerd dan staat de exacte leeftijdsgroep erbij vermeld.

Bevolking

Westvoorne vergrijst

Vergrijzing leidt in de komende decennia tot grote maatschappelijke opgaven. In gemeente Westvoorne is de grijze druk, het aantal personen van 65 jaar of ouder ten opzichte van 100 personen in de 'productieve' leeftijdsgroep aanzienlijk hoger dan het regionaal en landelijk gemiddelde. Vanaf 2003 is er een toename van de grijze druk zichtbaar van 28

Auteur

Schouten G.M. (Gea), Maaïke Dujardin, Nathalie Koene-Smit en Mariëk van Veelen, Onderzoek en Business Intelligence, Gemeente Rotterdam, mei 2022, versie 2.0.

Meer informatie

Deze feitenkaart is te vinden op Gezondheidinkaart.nl. Vragen over deze feitenkaart mailt u naar Gezondheidsmonitor@rotterdam.nl.

naar 50 in 2021. Het aandeel huishoudens zonder kinderen is hoger dan gemiddeld in de regio en Nederland, het aandeel eenpersoonshuishoudens juist lager. In Westvoorne neemt het aantal 65-plussers richting 2040 sterk toe. Op basis van bevolkingsprognoses wordt in 2040 anderhalf keer zoveel 65-plussers als in 2021 verwacht (6.250). Wijziging van beleid heeft weinig effect op de vergrijzing zelf. De GGD beveelt aan om in het beleid te richten op maatschappelijke opgaven die samenhangen met de vergrijzing, zoals het voorkomen van ouderdomsziekten, en toename in de zorguitgaven. Ook is het belangrijk om zicht te houden op de aansluiting van zorgvoorzieningen bij een veranderende populatie.

Aandacht voor sociaaleconomische gezondheidsverschillen

In Westvoorne is het gemiddeld persoonlijk inkomen hoger dan in de regio en Nederland. De werkloosheid is iets toegenomen, van 2,5% in 2019 tot 2,7% in 2020, maar is lager dan het landelijke gemiddelde (3,8%). Volwassenen en ouderen geven minder vaak aan moeite met rondkomen te hebben dan gemiddeld in de regio. Het aandeel ouderen dat aangeeft moeite te hebben met rondkomen is in 2020 lager dan in 2016 (4% versus 9%). Van de huishoudens heeft 6,1% een inkomen tot 110% van het sociaal minimum. Dit is een stabiel en gunstiger gegeven in vergelijking met Nederland gemiddeld (10,4%).

Het is een landelijke ambitie om de toenemende gezondheidsverschillen tussen hoog- en laagopgeleiden te stabiliseren of, beter, te laten afnemen. De coronacrisis heeft de grootste impact bij groepen in de samenleving waar al achterstanden zijn en zorgt voor toenemende ongelijkheid, ook ten aanzien van de gezondheid. Daarom beveelt de GGD aan om ook in Westvoorne bij preventie vooral ook te richten op het verkleinen van deze kloof. Dit kan bijvoorbeeld door extra aandacht te besteden aan het bereiken van inwoners met een lage sociaaleconomische status bij preventieprogramma's.

Gezondheid en ziekte

Levensverwachting verder toegenomen

Het RIVM voorspelt een toename van het aantal mensen met minimaal één chronische aandoening. Toch voelen we ons in 2040 even gezond als nu, en we ervaren ook niet meer beperkingen in onze activiteiten. In Westvoorne is de levensverwachting voor mannen en vrouwen samen toegenomen tot 83,1 jaar en hiermee hoger dan het landelijk gemiddelde (81,8 jaar). De aandoening waar landelijk de meeste mensen in 2020 aan overleden was COVID-19. Dementie, longkanker, beroerte en coronaire hartziekten vormen de top vijf van doodsoorzaken die leiden tot de hoogste sterfte. Het aantal sterfgevallen in Westvoorne was mede door COVID-19 in 2020 (175) iets hoger dan in 2019 (160). Er zijn sinds het begin van de meldingen van 20 mensen (dd 25-04-2022) aangegeven dat deze zijn overleden aan COVID-19. Ruim een kwart van de volwassenen (28%) heeft een chronische aandoening en 47% van de ouderen.

Ervaren gezondheid jongeren, volwassenen en ouderen vergelijkbaar met het regio gemiddelde

De ervaren gezondheid, het oordeel over de eigen gezondheid, is één van de beste voorspellers van sterfte. Op

regioniveau zien we een stijging van het aandeel volwassenen met een goede gezondheid. Bij jongeren juist een daling. In gemeente Westvoorne beoordeelt 84% van de volwassenen hun gezondheid als (zeer) goed en 65% van de ouderen. Dit is vergelijkbaar met de voorgaande meting. In 2016 oordeelden volwassenen positiever over hun eigen gezondheid ten opzichte van de regio. In 2020 is het oordeel over de gezondheid vergelijkbaar met het gemiddelde van de regio. In 2019 beoordelen de jongeren hun gezondheid gunstiger dan in de regio (90% versus 84%).

Houd rekening met een toename van ouderdomsziekten

De vergrijzing leidt landelijk tot een verschuiving in ouderdomsziekten. Dementie wordt de belangrijkste doodsoorzaak. In Westvoorne wonen 316 die gebruik maken van zorg in het kader van dementie. Dit is 3,3% van de inwoners van 40 jaar en ouder. De omvang van de groep mensen met dementie is door Vektis bepaald op basis van zorgdeclaraties vanuit de ZvW en de Wlz. Van deze 316 mensen woont 78% thuis en dit is hoger dan het landelijk gemiddelde waar tweederde thuis woont. Volgens schattingen van ABF neemt het aantal mensen met dementie in Westvoorne in 2040 toe tot 700. Daarnaast zullen aandoeningen van het bewegingsapparaat, diabetes, verminderd gezichtsvermogen en gehoorstoornissen toenemen. In Westvoorne komen de meeste ouderdomsziekten evenveel voor als in de regio. Een uitzondering hierop is diabetes. Onder ouderen in Westvoorne komt diabetes iets minder vaak voor dan in de regio (11% versus 15%).

Houd zicht op de mentale gezondheid van alle inwoners

Mentale (psychische) ongezondheid vormt in Nederland een groot deel van de totale ziektebelasting onder de volwassen bevolking. Regionale cijfers laten voor jongeren en jongvolwassenen een negatieve ontwikkeling in de tijd zien op dit gebied. De psychische gezondheid van de kinderen en jongeren is over het algemeen vergelijkbaar met de regio en Nederland, maar zowel voor jongeren als voor jongvolwassenen nam de problematiek ten opzichte van voorgaande meting toe. Volwassenen en ouderen in Westvoorne hebben even vaak een hoog risico op een depressie of angststoornis als gemiddeld in de regio. Het risico op een depressie of angststoornis is in tegenstelling tot de regio niet toegenomen onder de jongvolwassenen. Toch heeft ook hier één op de tien jongvolwassenen een hoog risico op een depressie. Ruim één op de vier jongeren ervaart (heel) veel stress, dit betreft vooral stress over schoolwerk. In Westvoorne geeft één op de drie jongvolwassenen aan stress te ervaren. Dit lijkt hoger dan in de regio (26%), maar het verschil is niet statistisch significant. Jongvolwassenen ervaren vooral stress

door studie, werk of sociale media. Het is belangrijk om de psychosociale ontwikkeling van jongeren goed te volgen. Preventief beleid kan zich richten op het voorkómen van een depressie door voorlichting en bewustwording en het bevorderen van de signalering van depressieve klachten.

Leefstijl

Zet in op een rookvrije omgeving

De landelijke verwachting is dat het percentage rokers onder jongvolwassenen de komende jaren verder gaat dalen. In de regiocijfers zien we dat ook terug (van 28% in 2012, 26% in 2016 en 18% in 2020). In Westvoorne zien we alleen een daling bij de 24- t/m 64-jarigen tot 13%. Het trendscenario voor 2040 schat het percentage rokende volwassenen in 2040 op 14%. In 2020 is het aandeel rokers van 18 jaar en ouder 13% en hiermee lager dan in de regio en Nederland. In Westvoorne is dit voor mannen 15% en voor vrouwen 10%. Het rookgedrag onder vrouwen is gunstiger dan bij de voorgaande meting (17%). Het rookgedrag onder jongeren in Westvoorne is vergelijkbaar met de regio en landelijk. Van de jongeren rookt 3% wekelijks en 1,1% dagelijks. Preventieve aandacht voor het rookgedrag onder jongeren blijft belangrijk om een verdere daling te bereiken.

Stimuleer bewegen in het dagelijks leven en dring overgewicht terug

De Nieuwe Richtlijn Bewegen is erop gericht om bewegen te integreren in het dagelijks leven. De uitdaging is om een blijvende verandering in beweeg- en zitgedrag te realiseren met als doel een grotere gezondheidswinst te behalen. Het aandeel inwoners met obesitas is in Westvoorne onder alle leeftijdsgroepen gelijk gebleven met een voorgaande meting en gunstiger ten opzichte van de gemiddelden in de regio. Toch is ook hier de helft van de volwassenen van 18 jaar en ouder te zwaar.

Kinderen en jongeren sporten vaker dan gemiddeld bij sport-scholen of -verenigingen. Dit geldt niet voor volwassenen en ouderen. Deze sporten even vaak als bij de voorgaande meting en vergelijkbaar met het gemiddelde in de regio. Het aandeel ouderen in Westvoorne dat voldoet aan de beweegrichtlijn is wel gunstiger ten opzichte van het gemiddelde in de regio (37% versus 31%). De GGD adviseert om naast blijvende aandacht voor het terugdringen van overgewicht aandacht te (blijven) besteden aan toename van bewegen in het dagelijks leven.

Voorkom schadelijk alcoholgebruik, alcoholpreventie bij

jongeren blijft belangrijk

Het risico op gezondheidsschade door alcohol hangt af van het totale alcoholgebruik, maar ook van het drinkpatroon. In gemeente Westvoorne vindt 23% van de ouders het acceptabel als een kind jonger dan 18 jaar alcohol drinkt. Dit is het hoogst van alle gemeenten in de regio. Van de jongeren dronk 24% in de laatste vier weken alcohol en 21% dronk in dezelfde periode vijf of meer alcoholische drankjes bij één gelegenheid. Het alcoholgebruik onder jongeren lijkt stabiel. Volwassenen houden zich in vergelijking tot 2016 vaker aan de richtlijn van maximaal 1 glas alcohol per dag. Overmatig alcoholgebruik is niet veranderd. Voor jongeren is het drinken van alcohol erg schadelijk. De herziene Drank- en Horecawet verplicht de gemeente om een preventie- en handhavingplan op te stellen. Advies is om de preventieactiviteiten voor de jeugd jaarlijks te evalueren.

Fysieke omgeving

Geef gezondheid een plek in de Omgevingswet en Omgevingsvisie

De Omgevingswet bundelt de wetgeving en de regels voor ruimte, wonen, infrastructuur, milieu, natuur en water. Daarmee vormt de wet de basis voor het integraal beheer van en voor de ontwikkelingen in de fysieke leefomgeving. De Omgevingswet verplicht de gemeente om een Omgevingsvisie op te stellen. In een omgevingsvisie kunnen randvoorwaarden geboden worden voor een gezond leven in uw gemeente. Kernpunten als inzet op schone lucht, balans tussen rust (stilte) en drukte (stedelijkheid) en het makkelijk maken om te sporten en te bewegen kunnen benoemd worden in de visie. De GGD adviseert om bij het gesprek hierover gebruik te maken van gezondheidsdata.

Beperk geluidhinder en bevorder de luchtkwaliteit

Westvoorne is weinig stedelijk, er zijn 620 adressen per km². Dit is lager dan gemiddeld in Rijnmond (1.860). Er is 1490,3 m² niet-agrarisch groen per inwoner beschikbaar. Dit is fors hoger dan gemiddeld in Rijnmond (268 m²). De woonomgeving en het groen wordt in Westvoorne over het algemeen zeer goed beoordeeld. Mensen ervaren meer geluidhinder door bedrijven/industrie en windturbines/windmolens dan gemiddeld in de regio. Gezien de ligging is er naar verwachting ook minder geluidsoverlast door vliegverkeer. De meeste geluidhinder wordt ervaren van brommers of scooters en burens. Vanwege de samenhang tussen ernstige geluidhinder en gezondheidsrisico's adviseert de GGD aandacht te blijven besteden aan het beperken van geluidsoverlast.

De DCMR berekent jaarlijks de concentraties stikstofdioxide en fijnstof per adres. Met een landelijke rekenmethode van het RIVM worden deze concentraties omgezet in verloren levensjaren. Mensen leven in Westvoorne naar verwachting 5,6 jaar korter door luchtverontreiniging. Positief is dat vanaf 2018 het aantal verloren levensjaren afneemt. In de regio varieert het aantal verloren levensjaren tussen 5,2 jaar voor Goeree Overflakkee 7,6 jaar voor Rotterdam. Westvoorne heeft op Goeree na het laagste aantal verloren levensjaren van de gemeenten in de regio. In Westvoorne wonen 1.067 inwoners (7,2%) binnen 50 meter van een drukke weg of 100 meter van een rijksweg. Dit aandeel is lager dan gemiddeld in de regio (15,5%), maar ten opzichte van 2017 sterk toegenomen (vertienvoudigd). Om de blootstelling van inwoners aan roet te verminderen, raadt de GGD aan om structurele bronmaatregelen te nemen (gericht op schoner vervoer) en langs drukke wegen geen nieuwe woningen en 'gevoelige bestemmingen' (bijvoorbeeld scholen, kinderopvangcentra en verzorgingshuizen) te bouwen.

Sociale omgeving

Ernstige eenzaamheid vooral toegenomen onder jongvolwassenen

Eenzaamheid is een bedreiging voor de gezondheid. Eenzaamheid hangt direct samen met een verhoogde kans op vroeg overlijden, los van andere risicofactoren als een hoge leeftijd, chronische ziektes en functionele beperkingen. Het percentage inwoners dat aangeeft eenzaam te zijn, is in Westvoorne onder volwassenen toegenomen van 34% in 2016 tot 42% in 2020. Toch is het aandeel emotionele en sociale eenzaamheid lager dan gemiddeld in de regio. Bijna de helft van de ouderen is in meer of minder mate eenzaam. Bij ouderen nam ernstige eenzaamheid toe van 8% in 2016 tot 13% in 2020, dit werd vooral veroorzaakt door een stijging van emotionele eenzaamheid.

Participatie

Daag bewoners uit tot maatschappelijk activiteit en bied passende ondersteuning

Er zijn aanwijzingen dat actief meedoen aan de maatschappij (bijvoorbeeld vrijwilligerswerk of lidmaatschap van een vereniging) voor ouderen positieve gezondheidseffecten oplevert. Bij mantelzorg ligt dit anders. Het geeft weliswaar vaak voldoening, maar kan ook leiden tot negatieve gezondheidseffecten, zeker bij langdurige, intensieve zorg. In Westvoorne doet bijna een kwart van de volwassenen vrijwilligerswerk. Regionaal is er een afname van vrijwilligerswerk

bij volwassenen tot 65 jaar. Dat zien we ook in Westvoorne waar het aandeel vrijwilligers daalde van 32% in 2016 naar 24% in 2020. Mogelijk is dit een effect van de coronamaatregelen. De maatschappelijke participatie van 65-plussers in Westvoorne is hoger dan gemiddeld in de hele GGD-regio (inclusief Rotterdam) (56% versus 49%). Jongeren hebben vaker een bijbaan dan gemiddeld in de regio. Bijna twee op de tien mantelzorgers (18%) voelt zich in enige mate belast bij het geven van mantelzorg. Het percentage overbelaste mantelzorgers is in Westvoorne vergelijkbaar met de regio. Volwassenen geven vaker mantelzorg dan gemiddeld in de regio en in Nederland (17% versus 11% en 13%). De GGD beveelt aan om het actief meedoen in de maatschappij te (blijven) stimuleren, met aandacht voor preventie van overbelasting van mantelzorgers.

Zorg en voorzieningen

Zorgkosten Wlz nemen in Westvoorne licht toe

Het RIVM voorspelt een verdubbeling van de zorguitgaven in 2040, veroorzaakt door bevolkingsgroei, vergrijzing, technologie en stijging van de welvaart. De gemiddelde uitgaven voor de zorgverzekeringswet (Zvw) liggen voor de meeste gemeenten tussen de €2.200 en €2.700 per inwoner (2019). In Westvoorne zijn de gemiddelde kosten €2.727 en dit is net wat hoger dan gemiddeld. De zorguitgaven van inwoners van 65 jaar en ouder vanuit de Wet langdurige zorg (Wlz) bedraagt per inwoner in 2019 €2.150. Het aantal ouderen dat gebruik maakt van de Wlz en de gemiddelde kosten per inwoner is tussen 2018 en 2019 iets afgenomen, terwijl dit bij de meeste gemeenten toeneemt. De steeds groter wordende groep inwoners van 85 jaar en ouder gaat een groter beroep doen op gezondheidszorg en thuiszorg. Het blijft belangrijk het zorggebruik te monitoren en tijdig in te spelen op passende voorzieningen als thuiszorg en aansluitende woonvormen.

Aandacht voor het behouden van hoge vaccinatiegraad

Per 1 januari 2019 zijn gemeenten verantwoordelijk voor de uitvoering van het Rijksvaccinatieprogramma (RVP). Een van de taken is het bereiken of vasthouden van een vaccinatiegraad van 90%, zoals vastgesteld in het Global Vaccine Action Plan (GAVP). Het aandeel kinderen dat de vaccinaties uit het RVP krijgt, is landelijk en in de regio hoger dan 90%, maar lager dan 95%. Zo wordt de norm van 95%, die nodig is om mazelen uit te bannen, in Nederland bij de eerste BMR-vaccinatie niet meer gehaald. Het HPV-vaccin tegen baarmoederhalskanker en het MenACWY-vaccin voor 14-jarigen tegen meningokokkenziekte zijn later toegevoegd aan het RVP. De vaccinatiegraden voor deze vaccins liggen

ruim onder de 90%. In Westvoorne wordt de norm van 95% voor alle vaccinaties (met uitzondering van HPV) gehaald.

De deelname aan de HPV-vaccinatie tegen baarmoederhalskanker is landelijk toegenomen van 53% naar 64%. Een vergelijkbare toename zien we in Westvoorne, waar de vaccinatiegraad voor HPV toenam van 59% tot 69%. De vaccinatiegraad (volledig) voor COVID-19 is 88,2% voor inwoners van 12 jaar en ouder. Dit is hoger dan gemiddeld in de regio Rijnmond waar dit 75% is.

Bevolkingsonderzoek helpt om ziektes in een vroeg stadium te ontdekken of te voorkomen

Deelname aan de bevolkingsonderzoeken in 2018-2020 is voor borstkanker (77%) en iets lager dan in 2017 (80%). In 2019 was de opkomst voor baarmoederhalskanker (56%) en de deelname neemt sinds 2015 af. Westvoorne behoort wel

Bronnen en verwijzingen

Gezondheidsmonitor Volwassenen en Ouderen 2020, GGD'en, CBS en RIVM.

Gezondheidsmonitor Jeugd 2019, GGD'en en RIVM.

Gezondheidsmonitor Kinderen 2018, GGD Rotterdam-Rijnmond.

www.gezondheidinkkaart.nl

Corona dashboard <https://coronadashboard.rijksoverheid.nl/gemeente>

RIVM Statline <https://statline.rivm.nl>

Alzheimer Nederland. (6 januari 2020). *Mensen met dementie per gemeente*.

Vektis. (24 januari 2022). *Factsheet dementie*.

RIVM. (2018). *Leefstijl - Hoe (on)gezond leven we in de toekomst?*

Staat van Rijnmond <https://www.staatvanrijnmond.nl/jive>

Vektis. (18 maart 2021). *Factsheet Zorg in gemeenten*.

Corona dashboard <https://coronadashboard.rijksoverheid.nl/gemeente>

RIVM Statline <https://statline.rivm.nl>

Alzheimer Nederland. (6 januari 2020). *Mensen met dementie per gemeente*.

Vektis. (24 januari 2022). *Factsheet dementie*.

RIVM. (2018). *Leefstijl - Hoe (on)gezond leven we in de toekomst?*

Staat van Rijnmond <https://www.staatvanrijnmond.nl/jive>

Vektis. (18 maart 2021). *Factsheet Zorg in gemeenten*.

tot de drie gemeenten in onze regio met de hoogste deelname. De deelname aan darmkankeronderzoek is de laatste jaren stabiel, 75% van de genodigden neemt deel.